

مرکز مدیریت حوزه علمیه قم

معاونت آموزش

اداره آموزش سطح یک

دفترچه سؤالات آزمون علمی سطح یک

فقه (لمعه) و اصول (الوسیط) - پایه ۵

تعداد سؤالات	مدت آزمون
۵۰	۹۰ دقیقه

پنجشنبه ۲۷ اردیبهشت ۱۴۰۳

توجه: لطفاً با دقت به سؤالات پاسخ دهید.

هر چهار پاسخ غلط، یک نمره منفی دارد.

سال تحصیلی ۱۴۰۳ - ۱۴۰۲

۱. لو كان العيب من الجنس لو باعه ذهباً بفضّة فظهر أحدهما معيباً من الجنس ف.....

- أ. صحّ في السليم و ما قابله و يجوز الفسخ ☐ ب. له الردّ بغير أرش ☐ ج. له الأرش في المجلس و الردّ ☐ د. بطل البيع ☐

۲. کدام شخص از جهت «بقای خیار مجلس» با دیگر اشخاص متفاوت است؟

- أ. أحد المتبايعين الذي خیر صاحبه ☐ ب. الساكت بعد أن يُخیر صاحبه ☐
ج. المفارق مجلس العقد مع صاحبه مصطحبين متقاربين عمّا كان بينهما حالة العقد ☐ د. المكره على المفارقة إن لم يمنع من التخايير ☐

۳. تکسب به کدام یک حرام است؟

- أ. أجزاء الشاة الميتة التي لا تحلّها الحياة ☐ ب. أجزاء الكلب الميتة التي لا تحلّها الحياة ☐
ج. أجزاء الميتة التي لا تحلّها الحياة مع طهارة أصله ☐ د. الكلب القابل للتعليم ☐

۴. کدام شرط از شرایط ثبوت خیار غبن نیست؟

- أ. كون الغبن بما لا يتغابن غالباً ☐ ب. كون الغبن في الشراء ☐ ج. الجهالة بالقيمة ☐ د. البيع او الشراء بغير القيمة ☐

* و لو تعددت القيم أخذت قيمة واحدة متساوية النسبة إلى الجميع فمن القيمتين نصفها و من الخمس خمسها.

۵. شخصی زمینی را با تخفیف، به قیمت چهارصد میلیون خریده است ولی مدتی پس از ساخت منزل در آن، متوجه شده که زمین اوقافی بوده و قیمت آن کمتر از این مقدار است. پس از مراجعه به دو کارشناس، اولی قیمت زمین را در فرض اوقافی بودن دویست میلیون و در فرض اوقافی نبودن چهارصد و پنجاه میلیون و دومی در فرض اوقافی بودن سیصد میلیون و در فرض اوقافی نبودن پانصد و پنجاه میلیون مشخص کرده‌اند. مشتری چه کاری می‌تواند انجام دهد؟

- أ. دریافت ۱۵۰ میلیون خسارت ☐ ب. دریافت ۲۰۰ میلیون خسارت ☐ ج. دریافت ۲۵۰ میلیون خسارت ☐ د. فسخ یا دریافت ۱۵۰ میلیون خسارت ☐

* شرط الرهن أن يكون عيناً مملوكة يمكن قبضها و يصح بيعها و هذه الشرائط منها ما هو شرط الصحة و منها ما هو شرط في لزوم.

۶. کدام شرط از جهت شرط صحت بودن و شرط لزوم بودن با دیگر موارد متفاوت است؟

- أ. كونه عيناً بمعنى أنه لا يصح بيع الدين ☐ ب. كونه عيناً بمعنى أنه لا يصح بيع المنفعة ☐
ج. كونه مملوكة بمعنى قابليته لملكيّة المسلم ☐ د. كونه مملوكة بمعنى كونه ملكاً للراهن لا لغيره ☐

۷. از بین اقسام «الضمان حالاً عن حالّ» و «الضمان حالاً عن مؤجلّ» و «الضمان مؤجلاً عن حالّ» و «الضمان مؤجلاً عن مؤجلّ» چند ضمان جایز است؟

- أ. چهار ☐ ب. سه ☐ ج. دو ☐ د. یک ☐

* مجتبی از سعید یک زمین می‌خرد تا در ازای آن خودروی خود را بدهد. زمین را تحویل می‌گیرد ولی سعید، خودرو را تحویل نمی‌گیرد و می‌گوید که مدتی دیگر برای تحویل گرفتن آن مراجعه می‌کند. در این مدت قیمت زمین افزایش زیادی می‌یابد ولی قیمت خودرو ثابت می‌ماند. از طرفی چون مجتبی از خودرو استفاده نکرده، بعضی از قطعات آن خراب می‌شود.

۸. کدام گزینه در فرض مذکور صحیح است؟

- أ. سعید شرعاً می‌توانست خودرو را تحویل نگیرد ☐ ب. مجتبی در صورت امکان هرچند با مشقت باید خودرو را به حاکم شرع تحویل دهد ☐
ج. مجتبی در قبال خرابی قطعات خودرو ضامن است ☐ د. سعید به دلیل ضرر تا زمانی که خودرو را تحویل نگرفته، حق فسخ دارد ☐

* الرهن لازم من جهة الراهن حتّى يخرج عن الحقّ فيبقى أمانة في يد المرتهن مالكيّة.

۹. منظور از «أمانة مالكيّة» چیست؟

- أ. وجب تسليمها إلى مالکها فوراً ☐ ب. لا يجب تسليمه إلّا مع المطالبة ☐
ج. إن لم يطالبها الراهن صارت ملكاً للمرتهن ☐ د. المرتهن يضمن مع التلف ولو بلا إفراط و تفريط ☐

* و یثبت الحجر علی السقیه بظهور سفهه و إن لم یحکم الحاکم به و لا یزول إنا بحکمه.

۱۰. با توجه به ظاهر دو آیه «فَإِنْ كَانَ الَّذِي عَلَيْهِ الْحَقُّ سَفِيهًا أَوْ ضَعِيفًا أَوْ لَا يَسْتَطِيعُ أَنْ يُلِّمَ هُوَ فَلْيُمْلِلْ وَلِيَّهُ بِالْعَدْلِ» و «فَإِنْ آتَسَمْتُمْ مِنْهُمْ رِشْدًا فَادْفَعُوا إِلَيْهِمْ أَمْوَالَهُمْ» کدام گزینه درباره صحت و بطلان دو ادعای مذکور صحیح است؟

- ا. هر دو صحیح ☐ ب. هر دو غلط ☐ ج. اولی صحیح و دومی غلط ☐ د. اولی غلط و دومی صحیح ☐

* مسعود گوسفندی را که با مجید شریک است، بدون اطلاع او به یاسر می فروشد و بعد از مدتی کوتاه در حالی که گوسفند تازه باردار شده و سنگین تر و پر گوشت تر شده، اقاله می کند.

۱۱. با توجه به این گزارش، کدام گزینه صحیح است؟

- ا. یاسر در اقاله، خیار فسخ دارد ☐ ب. مجید در اقاله، حق شفعه دارد ☐
ج. فرزند موجود در شکم گوسفند، متعلق به یاسر است ☐ د. اضافه قیمت گوسفند به دلیل سنگینی، متعلق به یاسر است ☐

۱۲. کدام عمل، «غیبت مصطلح» نیست؟

- ا. التحاکم بقول یکرهه المؤمن ☐ ب. القول بـ «الحمد لله الذی لم یجعلنی کذا» معرضاً بمؤمن یفعله مع کراهته ☐
ج. القول بما لیس فی المؤمن مع کراهته ☐ د. الاشارة بما فی المؤمن مع کراهته ☐

۱۳. بیع الجزء المشاع برأس المال فی الحقیقه هو .....

- ا. التولی ☐ ب. المساومه ☐ ج. التشریک ☐ د. التولية ☐

* و حیث کان البیع عبارة عن الإیجاب و القبول المذكورین فلا یکنی المعاطاة و یجوز فسخها.

۱۴. حسین باغی را در مقابل مبلغ مشخصی بدون ایجاب و قبول از حسن می خرد. بعد از چند ماه، آن باغ میوه می دهد. طبق ظاهر عبارت، کدام فرد مالک میوه هاست؟

- ا. الحسن متى تحقق لزوم بعده ☐ ب. الحسين متى تحقق لزوم بعده ☐ ج. الحسن سواء تحقق لزوم بعده أو لا ☐ د. الحسين سواء تحقق لزوم بعده أو لا ☐

* محمد بن الحسن بإسناده عن الحلبيّ عن أبي عبد الله عليه السلام قال: «لا یصلح التمر الیابس بالرطب من أجل أن التمر یابس و الرطب رطب فإذا بیس نقص».

۱۵. با توجه به روایت، کدام بیع جایز نیست؟

- ا. انگور به شاخه در مقابل کشمش ☐ ب. توت به شاخه در مقابل گندم ☐ ج. رطب به شاخه در مقابل وجه نقد ☐ د. تمر به شاخه در مقابل انگور ☐

* لو ظهر عیب فی الدراهم و الدنانیر المعینّ من غیر جنسه بطل فیہ فإن کان ما بازائه مخالفاً فی الجنس صحّ البیع فی السلیم و ما قابله و یجوز الفسخ مع الجهل بالعیب.

۱۶. در فرع ذکر شده از حق چه خیار استفاده می شود؟

- ا. عیب ☐ ب. غبن ☐ ج. شرط ☐ د. تبعض صفقه ☐

* لا تحلّ الديون المؤجلّة بحجر المفلس عملاً بالأصل.

۱۷. منظور از «اصل» در عبارت چیست؟

- ا. احتیاط عقلی ☐ ب. استصحاب ☐ ج. اصل عقلایی ☐ د. اصالة الحظر ☐

* و یحبس المفلس لو ادّعی الإعسار حتّی یثبته و إنّما یحبس مع دعوی الإعسار قبل إثباته لو کان أصل الدين مالاً أو عوضاً عن مال فلو انتفی الأمران قبل قوله فی الإعسار بيمينه.

۱۸. مدعی اعسار و عدم قدرت بر پرداخت دین در کدام ادعا محبوس نمی شود؟

- ا. جنى على إنسان و ضمن دیته ☐ ب. إشتري ثوباً بثلثين و ضمن الثمن ☐ ج. أخذ مالا أمانة و تلف بتفريط و ضمنه ☐ د. استقرض سیارة فتلّفها و ضمن قیمته ☐

* لا تحلّ الدين بموت المالك دون المديون للأصل.

۱۹. منظور از «اصل» در عبارت چیست؟

- ا. اصل عدم حلیت ☐ ب. اصالة الحظر ☐ ج. احتیاط شرعی ☐ د. استصحاب ☐

۲۰. از منظر شهید ثانی، در کدام گزینه «رضایت محالٌ علیه» لازم است؟

- ا. در صورتی که دو حق، در مقدار و جنس و وصف مساوی باشند ☐ ب. در صورتی که دو حق، در جنس و وصف مختلف باشند و غرض، استیفای مثل حق محتال باشد ☐
ج. در صورتی که محتال وکیل محیل باشد ☐ د. در صورتی که دو حق، در جنس و وصف مختلف باشند و محتال به جنس مخالف حق خود راضی شود ☐

* آگهی فروش خودرو: یک دستگاه سمند ال ایکس در مقابل ۱۵۰ گرم طلا به فروش می‌رسد، مشروط به اینکه در موقع عقد قرارداد به صورت نقد کل ۱۵۰ گرم طلا دریافت شود. تمام اوصاف لازم موقع عقد قرارداد به اطلاع مشتری خواهد رسید و در بهمن یا اسفند ۱۴۰۳ از خودروهای تولیدی کارخانه، این خودرو تحویل مشتری می‌گردد.

۲۱. کدام گزینه دربارهٔ این معامله صحیح است؟

- ا. بیع سلم است و واجد تمام شرایط صحت می‌باشد ☐ ب. بیع صرف است و واجد تمام شرایط صحت می‌باشد ☐
ج. بیع سلف است ولی بعضی از شرایط در آن رعایت نشده است ☐ د. بیع کالی به کالی است و به دلیل نبود شرایط صحت، باطل است ☐

* لواطتاً فی الرهن و الودیعه حلف المالك للأصل.

۲۲. منظور از «اصل» در عبارت چیست؟

- ا. اصالت ملکیت مالک ☐ ب. اصالت عدم ودیعه بودن ☐ ج. اصالت عدم الرهن ☐ د. اصالت حلف منکر ☐

* پرویز به جعفر می‌گوید که یک گاو، یک شتر و یک اسب را با هر قیمتی که تو فردا بگویی، الآن از تو می‌خرم. جعفر قبول می‌کند و صیغهٔ ایجاب و قبول را جاری می‌کنند و پرویز هر سه حیوان را با خود می‌برد و روز بعد تمام مبلغی را که جعفر مطالبه می‌کند، به او می‌پردازد. بعد از مدتی از گاو، گوساله‌ای متولد می‌شود. شتر چاق می‌شود ولی اسب بدون استفاده می‌ماند و نه خود پرویز از آن استفاده می‌کند و نه آن را اجاره می‌دهد.

۲۳. معاملهٔ مذکور ..... است و خریدار علاوه بر گاو و شتر و اسب خریداری شده، در ..... .

- ا. باطل و - گوساله نیز ضامن است ☐ ب. باطل و - گوساله و اضافهٔ قیمت شتر نیز ضامن است ☐
ج. باطل و - گوساله و اضافهٔ قیمت شتر و مبلغ اجاره اسب نیز ضامن است ☐ د. صحیح ؛ لذا - گوساله و اضافهٔ قیمت شتر و مبلغ اجاره اسب نیز ضامن نیست ☐

* إذا باع البائع ديناراً معیناً فله أن يستبدله بغيره.

۲۴. حکم معاملهٔ مذکور چیست؟

- ا. باطل لأنّ الدنانیر و الدراهم یتعیّنان بالتعیین ☐ ب. صحیح إذا ظهر عیب فی المعین و إلّا کان باطلاً ☐
ج. صحیح إذا تساوت الأوصاف بینهما و إلّا کان باطلاً ☐ د. صحیح لعدم التعین إلّا بالقبض الذی لم یتحقّق بعد ☐

۲۵. حکم کدام معامله درست است؟

- ا. بیع ثلث این گوسفند: باطل ☐ ب. بیع پوست این گوسفند: صحیح ☐
ج. بیع سر این گوسفندی که قرار است بعد از بیع فوراً ذبح شود: باطل ☐ د. بیع نصف گوشت این گوسفندی که قرار است بعد از بیع فوراً ذبح شود: باطل ☐

اصول

۲۶. لازمهٔ قول «عدم تداخل اسباب» چیست؟

- ا. تعدد تکلیف با توجه به علت تامه بودن هر شرط ☐ ب. وحدت تکلیف با توجه به علت ناقصه بودن هر شرط ☐
ج. تعدد تکلیف با توجه به قاعدهٔ اشتغال ☐ د. وحدت تکلیف با توجه به تخییر بین حکم ☐

۲۷. کدام دسته از الفاظ، بر «عام استغراقی» دلالت دارند؟

- ا. «أی» - «الجميع» ☐ ب. «الجميع» - «المجموع» ☐ ج. «التمام» - «المجموع» ☐ د. «التمام» - «الجميع» ☐

۲۸. با دلیل «تبادر» چه نکته‌ای در «تقیید موصوف به وصف» ثابت می‌شود؟

- ا. مدخلیت وصف در سنخ حکم و اثبات مفهوم ☐ ب. مدخلیت وصف در شخص حکم و عدم اثبات مفهوم ☐
ج. مدخلیت وصف در سنخ حکم و عدم اثبات مفهوم ☐ د. مدخلیت وصف در شخص حکم و اثبات مفهوم ☐

۲۹. با توجه به دو خطاب «أكرم العالم - لا تكرم سعداً» و تردد «مفهوم سعد» بین دو فرد مختلف، حکم عام چیست؟

- أ. حجیت، به دلیل عدم سرایت اجمال مخصص منفصل به عام ☐
 ج. حجیت به دلیل انعقاد ظهور عام قبل از مخصص ☐
 ب. عدم حجیت به دلیل علم اجمالی به حرمت اکرام یکی از دو فرد ☐
 د. عدم حجیت به دلیل تراحم دلیل خاص با دلیل عام ☐

۳۰. در فرض تقارن «ورود عام با خاص» نقش خاص چیست؟

- أ. ناسخ ☐
 ب. مجمل ☐
 ج. منسوخ ☐
 د. مخصص ☐

۳۱. در بحث از «تطابق یا عدم تطابق اراده استعمالی با اراده جدی» مقتضای اصل چیست؟

- أ. تطابق در فرض اقامه دلیل بر مخالفت در مورد تخصیص ☐
 ج. عدم تطابق مطلقاً ☐
 ب. تطابق در فرض عدم اقامه دلیل بر مخالفت در مورد تخصیص ☐
 د. تطابق مطلقاً ☐

۳۲. در فرضی که «وضع، خاص، موضوع، عام» باشد، نقش «عام» چیست؟

- أ. مرآتیت برای خصوصیات ☐
 ج. مرآتیت برای جزئیات خارجیه ☐
 ب. عدم مرآتیت در صورت لحاظ قید در عام ☐
 د. عدم مرآتیت به دلیل عاری بودن عام از قید و شرط ☐

۳۳. ویژگی «مسأله اصولی» چیست؟

- أ. استنباط وظیفه عملیه از آن ☐
 ب. اشتغال بر حکم شرعی کلی ☐
 ج. اختصاص به باب خاص مانند قاعده طهارت ☐
 د. استنباط احکام موضوعات خاص ☐

۳۴. با توجه به مبحث «صحیح و اعم» در صورت «نذر اعطای درهم به مصلى»، حکم چیست؟

- أ. عدم إجزاء و عدم برائت ذمه در صورت وضع الفاظ برای صحیح ☐
 ج. تبعیت إجزاء و برائت ذمه از کیفیت وضع ☐
 ب. إجزاء و برائت ذمه در صورت وضع الفاظ برای اعم ☐
 د. تبعیت إجزاء و برائت ذمه از کیفیت نذر ☐

۳۵. در چه صورتی «اخبار از وجود شیء در مستقبل»، حاکی از وجوب است؟

- أ. کاشف از شدت رغبت مولا به مراد باشد اگر چه به داعی بعث نباشد ☐
 ج. کاشف از شدت یا ضعف رغبت مولا باشد و به داعی بعث نباشد ☐
 ب. به داعی بعث باشد هرچند کاشف از شدت رغبت مولا نباشد ☐
 د. به داعی بعث و کاشف از شدت رغبت مولا باشد ☐

۳۶. شرط تحقق «حمل اوکی ذاتی» چیست؟

- أ. وحدت مفهومی موضوع و محمول ☐
 ج. اختلاف مفهومی و وحدت موضوع و محمول ☐
 ب. وحدت مصداقی موضوع و مصداق ☐
 د. وحدت مفهومی موضوع و مصداق ☐

۳۷. ویژگی «بعث انشائی» چیست؟

- أ. فعل اختیاری بودن برای نفس ☐
 ب. مصداق اراده تکوینی بودن ☐
 ج. ترتب استحقاق عقاب و ثواب بر آن ☐
 د. نشأت گرفتن از اراده شدید فقط ☐

۳۸. در مثال «إن أكرمک زید فأکرمه» «مفهوم» و «منطوق» حکم انشایی دارند یا اخباری؟

- أ. مفهوم حکم انشائی و منطوق حکم اخباری ☐
 ب. مفهوم حکم انشائی و مفهوم حکم اخباری ☐
 ج. هر دو حکم انشائی ☐
 د. هر دو حکم اخباری ☐

۳۹. کدام مورد، دلیل بر «فساد در نهی از عبادت» نیست؟

- أ. عدم مقربیت شیء مبغوض ☐
 ج. عدم احراز ملاک به دلیل فقدان امر ☐
 ب. اولویت دفع مفسده بر جلب منفعت ☐
 د. دفع محذور اجتماع امر و نهی در متعلق واحد ☐

۴۰. کدام دلیل، از ادله قائلین به «وضع اسماء عبادات برای صحیح» نیست؟

- أ. تبادل صحیح ☐
 ج. ظهور دسته‌ای از اخبار در اثبات بعضی از خواص برای مسمیات ☐
 ب. عدم صحت سلب از فاسد ☐
 د. ترتب اثر «معراج مؤمن بودن نماز» بر صحیح ☐

۴۱. نتیجه تصادق دو عنوان «غضب» و «صلات» به حرکات خارجی، چیست؟

- ا. اجتماع دو حکم متضاد بر امر واحد ☐
 ب. اجتماع دو حکم متناقض بر امر واحد ☐
 ج. بقای دو حکم جزئی بر فعل خارجی ☐
 د. بقای دو حکم کلی بر دو عنوان ☐

۴۲. شرطیت «طهارت لباس برای نماز» مصداق چه نوع شرطی است؟

- ا. مقارن ☐
 ب. متقدم ☐
 ج. متأخر ☐
 د. صحت و تکلیف ☐

۴۳. مراد از «فحص از مخصص در عمل به عام» فحص از چیست؟

- ا. دلیل اجتهادی ☐
 ب. دلیل فقهاتی ☐
 ج. نفس دلیل ☐
 د. متمم حجیت ☐

۴۴. در فرضی که «نفس تصور وجوب در تصور منع از ترک شیء» کافی باشد، کدام یک از اقسام «دلالت و اقتضاء» ثابت است؟

- ا. لزوم بین بالمعنی الأخص ☐
 ب. دلالت مطابقی ☐
 ج. دلالت تضمنی ☐
 د. لزوم بین بالمعنی الأعم ☐

۴۵. در صورتی که متعلق نهی «تصرف در ثمن و مثن» باشد، حکم معامله چه خواهد بود؟

- ا. فساد در فرض تصرف در مثن و صحت در فرض تصرف در ثمن ☐
 ب. صحت در فرض تصرف در مثن و فساد در فرض تصرف در ثمن ☐
 ج. فساد مطلقاً ☐
 د. صحت مطلقاً ☐

۴۶. بهترین دلیل تبدیل معنای لغوی «صلات» به معنای شرعی با حقیقت شرعیه چیست؟

- ا. وضع تعیینی از سوی شارع ☐
 ب. استعمال به داعی وضع در عصر پیامبر ﷺ ☐
 ج. حصول وضع تعیینی با کثرت استعمال در عصر پیامبر ﷺ ☐
 د. کثرت استعمال نزد عرف و عقلای هر عصر ☐

۴۷. مراد از عبارت «اختصاص احکام واقعی به عالم و عدم شمول آنها برای جاهل» چیست؟

- ا. مصلحت سلوکیه ☐
 ب. تصویب ☐
 ج. سببیت اماره ☐
 د. طریقت اماره ☐

۴۸. دو عبارت «الأمر بالشیء و السکوت عن آی قید» و «الإيجاب بلا قید» به ترتیب تعریف کدام یک از اقسام واجب است؟

- ا. نفسی - عینی ☐
 ب. عینی - تعیینی ☐
 ج. عینی - نفسی ☐
 د. نفسی - تعیینی ☐

۴۹. حکم «مقدمه مستحب» چیست؟

- ا. استحباب در صورت اثبات وجوب در مقدمه واجب ☐
 ب. استحباب در صورت اثبات کراهت در مقدمه مکروه ☐
 ج. عدم استحباب ☐
 د. استحباب مطلقاً ☐

۵۰. در صورتی که «وجوب شیء مشروط به وجود شیء» باشد، واجب مشروط در چه فرضی ثابت است؟

- ا. غیر اختیاری بودن شیء فقط ☐
 ب. اختیاری بودن شیء فقط ☐
 ج. اختیاری یا غیر اختیاری بودن شیء ☐
 د. موجود بودن شیء در سابق ☐